

HUMANITÁRNÍ LOGISTIKA

ODBORNÁ KONFERENCE

Role a možnosti zapojení MZV v humanitární pomoci

František Jirásek // Ministerstvo zahraničních věcí

Organizace humanitární pomoci do zahraničí z pohledu HZS ČR

plk. Ing. Iva Brejzová // HZS ČR

Logistika jednotek požární ochrany při nasazení u mimořádných událostí

plk. Ing. Martin Legner, MBA // HZS ČR

Ponaučení z 1. fáze humanitární odezvy na válku na Ukrajině:

Klíčová infrastruktura a interní systémové potřeby

Zuzana Stepanová, Jakub Šeda // Člověk v tísni

Komparace poskytování humanitární pomoci CZ/UA

Josef Koláček // ADRA

Logistika ČČK: První týdny konfliktu

Richard Smejkal, Ph.D. // Český červený kříž

Využití 3D tisku na humanitárních místích

Silvestr Tkáč // Lékaři bez hranic

Odborná příprava a informační podpora jednotek PO v oblasti logistiky

plk. Ing. Miroslav Lukeš // HZS ČR

HOPE - LOG

Dne **13. prosince 2023** se v Divadle U Hasičů odehrála unikátní událost spojující zástupce státu, neziskového sektoru, akademického prostředí a komerční sféry, kteří se sešli k diskusi o humanitární logistice.

Konferenci **Humanitární logistika** svým úvodním slovem odstartoval poslanec Šimon Heller z Výboru pro bezpečnost a jejím výsledkem byl nejen svěží pohled na aktuální výzvy v oblasti humanitární logistiky, ale také vašeň pro nalezení inovativních řešení a posun směrem k lepšímu zvládnání humanitárních situací.

Tato konference by nemohla proběhnout bez podpory našich partnerů. Srdečně děkujeme **SH ČMS, JARO Sea & Air Services, Fakultě logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati, Hasičské vzájemné pojišťovně a Papírnám Moudrý** za jejich podporu a spolupráci. S jejich angažovaností a pomocí jsme mohli společně vytvořit prostředí pro sdílení poznatků a posun humanitární logistiky na vyšší úroveň.

Děkujeme všem, kteří přispěli k úspěchu této konference, a věříme, že tento sborník bude cenným zdrojem informací pro všechny zúčastněné.

Ing. Dušan Repík
předseda HOPE-LOG z.s.

Role a možnosti zapojení MZV v humanitární pomoci

František Jirásek, Ministerstvo zahraničních věcí

MZV je oprávněno poskytovat humanitární pomoc především do zemí mimo EU. Poskytování této pomoci se řídí zákonem č. 151/2010 Sb. o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí.

Humanitární pomoc je v zákoně definována jako souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je zamezit ztrátám na životech a újmě na zdraví, zmírnit utrpení a obnovit základní životní podmínky lidí zasažených mimořádnou událostí (zejména přírodní katastrofou nebo ozbrojeným konfliktem), jakož i zmírňovat dlouhodobě trvající následky mimořádných událostí a předcházet jejich vzniku a negativním následkům.

Součástí humanitární pomoci ČR je rovněž prevence a snižování rizika katastrof (DRR) a zvyšování odolnosti vůči nim, a také pomoc při vleklých (komplexních) humanitárních krizích.

V zákoně č. 151/2010 Sb. jsou stanoveny též hlavní gesce v oblasti humanitární pomoci, kdy MV ČR odpovídá za poskytování humanitární pomoci (s využitím kapacit a mechanismů civilní ochrany) v zemích EU a Evropského hospodářského prostoru, zatímco MZV ČR v ostatních zemích světa.

Zákon rovněž stanovuje hlavní formy humanitární pomoci ČR, které se nijak neliší od mezinárodních standardů a zahrnují materiální, expertní a finanční pomoc.

V souvislosti s živelnými katastrofami, ke kterým dochází mimo území ČR, má MZV několik možností jak na ně reagovat. Tou první je **peněžní příspěvek**, který může být poskytován několika formami:

■ **Příspěvek mezinárodní organizaci** určený na její humanitární aktivity v zemi postižené přírodní katastrofou.

Tato možnost se využívá zejména v případech, kdy v dané zemi nemá ČR zastupitelský úřad, není zde aktivní žádná česká nezisková organizace a v zemi je slabá občanská společnost. K nejvíce využívaným partnerům patří **Světový potravinový program, Mezinárodní výbor Červeného kříže, UNHCR a UNICEF**. Příkladem z tohoto roku je peněžní příspěvek na záplavy v Libyi, na potravinové zabezpečení obyvatelům Jemenu či pomoc uprchlíkům ze Súdánu po vypuknutí vnitřního ozbrojeného konfliktu v zemi.

■ **Peněžní podpora humanitárního projektu realizovaného v zemi místní neziskovou organizací.** Taková pomoc byla poskytnuta např. po zemětřesení v Maroku nebo Arménii v reakci na příliv uprchlíků z Náhorního Karabachu.

■ **Peněžní podpora české neziskové organizaci.** MZV podporuje každý rok prostřednictvím humanitárních dotací projekty realizované v rozvojových zemích v rámci komplexní a stabilizační pomoci, v posledních dvou letech také v rámci humanitární a stabilizační pomoci Ukrajině.

V případě nějaké živelné katastrofy v zemi, kde česká **NGO realizuje dotační projekt**, MZV operativně navyšuje příspěvek, který je určený na aktivity organizace směrem ke zmírnění dopadů živelné katastrofy na obyvatele dané oblasti. Příkladem je protržení hráze Kachovka na Ukrajině či finanční posílení projektů dvou českých neziskových organizací v Sýrii po zemětřesení a v Turecku s dopady i na syrské regiony.

Druhou možností je **spolupráce s Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru**. MZV s GŘ HZS v případě rozsáhlých živelných katastrof s HZS úzce spolupracuje. HZS na základě požadavku dané země reaguje např. vysláním vyprošťovacího týmu v případě zemětřesení (USAR tým), techniky a týmu k hašení rozsáhlých požárů apod. MZV na základě vzájemné dohody a disponibilních finančních prostředků zcela nebo částečně financuje veškerou logistiku spojenou se zásahem záchranného týmu a hodnotu materiálu zanechaného na místě. Příkladem z tohoto roku je reakce na zemětřesení v Turecku, záplavy ve Slovinsku a požáry v Řecku.

Další formou spolupráce je vzájemné propojení pomoci mezi MZV, GŘ HZS a **Správou státních hmotných rezerv**. Po napadení Ukrajiny Ruskem bylo vládou schváleno usnesení vlády (již několikrát prodlouženo, v současné době se připravuje prodloužení na rok 2024), které umožňuje na základě požadavků ukrajinských úřadů dodávat na Ukrajinu materiál ze zásob SSHR. Převážně se jedná o provizorní mostové konstrukce, případně o ochranné oděvy a pomůcky. Pomoc směřuje do logistických center v Polsku a na Ukrajině, kde si materiál přebírá ukrajinská strana. Vládním usnesením zajišťuje dopravu do center GŘ HZS, náklady na přepravu hradí MZV, přičemž v některých případech refunduje i hodnotu materiálu ze zásob SSHR.

MEDEVAC

Zdravotnický program koordinovaný ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR, poskytuje lékařskou péči zranitelným skupinám obyvatel. Jeho cílem je omezit příčiny nuceného či dobrovolného odchodu osob z domova, např. v případě humanitární katastrofy nebo ozbrojeného konfliktu.

Program aktivně koordinuje mise českých zdravotníků v Africe a na Blízkém východě, přičemž MZV a zastupitelské úřady poskytují logistickou podporu včetně víz, diplomatického zabezpečení, dopravy a školení.

PŘÍKLADY PROJEKTŮ FINANCOVANÝCH Z ROZPOČTU MZV ČR PRO ROK 2023

Organizace humanitární pomoci do zahraničí z pohledu HZS ČR

plk. Ing. Iva Brejzová, Hasičský záchranný sbor ČR

Poskytování humanitární pomoci, z pohledu Hasičského záchranného sboru České republiky, se dělí na:

- státní
- přeshraniční
- nestátní (nevládní organizace)

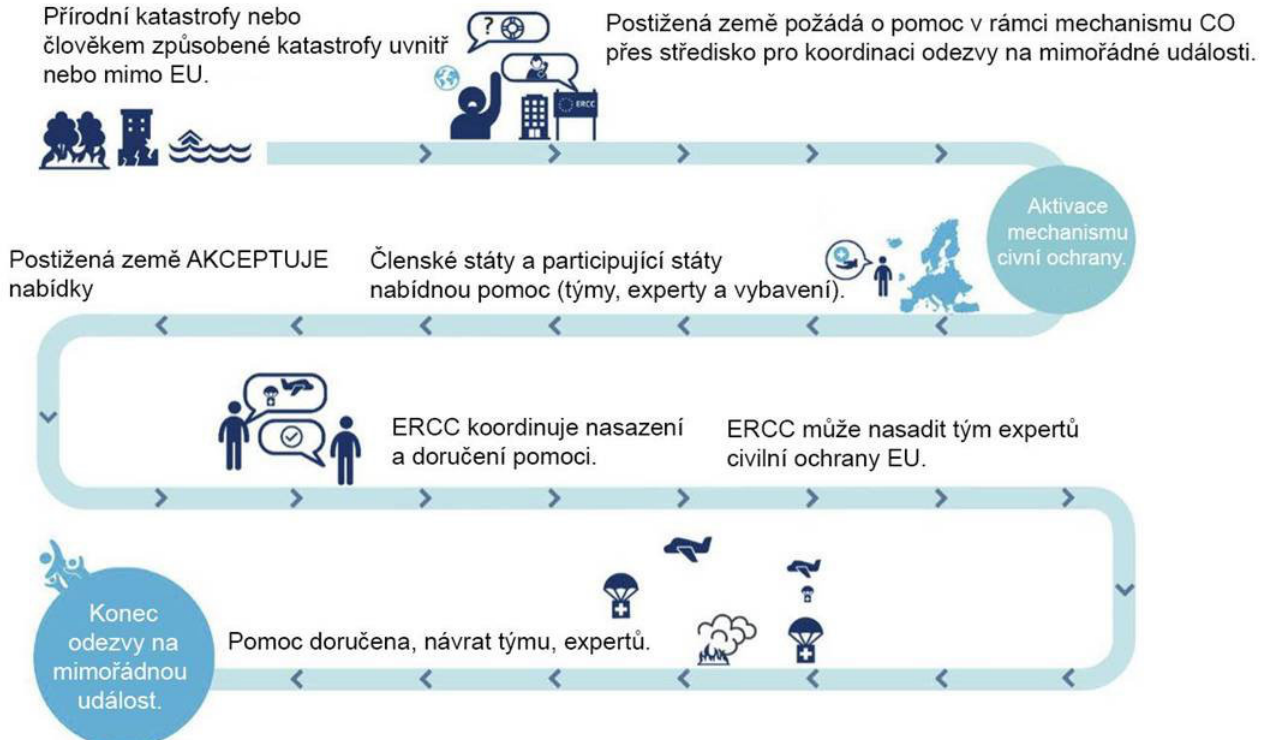
Samotná pomoc může nabývat těchto různých forem:

- záchranná
- materiální
- expertní
- finanční
- kombinovaná

Mechanismus civilní ochrany Unie

Přírodní katastrofy nebo člověkem způsobené katastrofy uvnitř nebo mimo EU.

Postižená země požádá o pomoc v rámci mechanismu CO přes středisko pro koordinaci odezvy na mimořádné události.

Principy poskytování pomoci spočívají v poskytování pomoci na **základě žádosti kompetentního orgánu** a bezplatné povaze této pomoci pro zahraničí.

Právní úprava humanitární pomoci ČR do zahraničí je zabezpečena spoluprací **Ministerstva vnitra a Ministerstva zahraničních věcí**. Podklady pro tuto spolupráci najdeme v zákonech o zahraniční rozvojové spolupráci, o integrovaném záchranném systému a v nařízení vlády týkajícím se mezinárodních záchranných operací.

Financování pomoci je diferencováno mezi přeshraniční a státní pomoci. **Přeshraniční pomoc** je hrazena kraji, které nesou své vlastní náklady.

Státní pomoc, zahrnující účast ČR v mezinárodních záchranných operacích, je financována ze zvláštního rozpočtu Ministerstva zahraničních věcí, s povolením ministrů a vlády podle stanovených limitů.

Hasičský záchranný sbor ČR má připravenost pro poskytování pomoci jak mezinárodně nahlášenými odřady, tak ad hoc vytvářenými **odřady pro specifické situace**. Kromě toho probíhá systematické školení styčných důstojníků a expertů.

Časový průběh vyslání humanitární pomoci začíná prvotními informacemi získanými ústředními orgány státní správy, následuje žádost postiženého státu, rozhodovací proces o finančních a materiálních zdrojích, akceptace nabídky a nakonec realizace pomoci vyslaných týmů nebo dodávek materiálu.

V roce **2023**
bylo poskytnuto více
než **20 různých forem**
pomoci včetně
zemětřesení v Turecku,
lesních požárů v Řecku
a povodní ve Slovinsku.

Logistika jednotek požární ochrany při nasazení u mimořádných událostí

plk. Ing. Martin Legner, MBA, Hasičský záchranný sbor ČR

Jednotky PO působí buď v organizačním řízení nebo v operačním řízení:

■ **Organizačním řízením** se rozumí činnost k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků požární ochrany k plnění úkolů jednotek PO. Tímto se rozumí činnost související s udržováním a zvyšováním odborné a fyzické způsobilosti hasičů (školení, výcvik), údržbou požární techniky a dalších prostředků požární ochrany, apod.

■ **Operačním řízením** se rozumí činnost od přijetí zprávy o vzniku požáru nebo jiné mimořádné události až po návrat sil a prostředků na místo stálé dislokace. do těchto činností se zahrnuje výjezd jednotky PO, jízda na místo zásahu, provádění záchranných, resp. likvidačních, prací, apod.

Vyhláška 247/2001 Sb.

Z právního hlediska je důležité, že předurčenost jednotek PO pro daný katastr obce je stanovena nařízením kraje, které má charakter právního předpisu.

Základním posláním jednotek PO je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek nebo životní prostředí, a které vyžadují provedení záchranných, resp. likvidačních prací.

Základní princip organizace systému jednotek PO spočívá v tom, že každému katastrálnímu území obce je, dle stupně jeho nebezpečí, předurčeno **odpovídající zajištění jednotkami PO - viz Tabulka, která garantuje:**

■ Dobu dojezdu jednotek PO danou operační hodnotou jednotek PO dle jejich kategorie

■ Množství sil a prostředků jednotek PO (počet jednotek PO a jejich vybavení, počet hasičů), které se do určeného časového okamžiku dostaví na místo zásahu

Tabulka zajištění jednotek PO:

I A 2 JPO do 7 min a další 1 JPO do 10 min

B 1 JPO do 7 min a další 2 JPO do 10 min

II A 2 JPO do 10 min a další 1 JPO do 15 min

B 1 JPO do 10 min a další 2 JPO do 15 min

III A 2 JPO do 15 min a další 1 JPO do 20 min

B 1 JPO do 15 min a další 2 JPO do 20 min

IV A 1 JPO do 20 min a další 1 JPO do 25 min

Speciální činnosti jednotek PO - Opěrné body:

- a) likvidaci havárií nebezpečných látek
- b) rozšířenou detekci nebezpečných látek
- c) dekontaminaci techniky a obyvatelstva
- d) olejové havárie
- e) velkoobjemové čerpání vody
- f) dálkovou dopravu vody hadicemi a čerpání z velkých hloubek
- g) vyprošťování těžkých vozidel
- h) záchranu osob ze zřícených budov
- i) nouzové přežití obyvatelstva,
- j) práce ve výšce a nad volnou hloubkou pomocí lanové techniky
- k) provádění záchranných prací pomocí vrtulníku
- l) práce pod vodní hladinou
- m) provádění trhacích prací
- n) záchranu osob z jeskynních systémů

Činnosti v oblasti logistiky

V případě **standartní zásahové činnosti** se jedná o běžné nasazení techniky v jednotkách PO, které není složité a jeho řízení je možné 1 osobou.

■ Logistické řízení je čistě v režii KOPIS a velitele zásahu, při čemž **KOPIS** vysílá techniku a **velitel zásahu** řídí nasazení v místě MÚ.

V případě **zvýšené činnosti JPO u velkého množství mimořádných událostí**, jako jsou bouřkové jevy, se většinou jedná o SaP z 1. stupně požárního poplachu, ale na velké ploše území a na mnoha místech:

■ Logistické řízení je v režii KOPIS HZS více krajů a vše dozoruje **NOPIS**. Na jednotlivých území je logistika techniky a nasazení JPO řešena podporou povolaných operačních skupin nebo krizových štábů, které se v danou dobu stávají podporou KOPIS. Obvykle se jedná o složité rozhodovací procesy v oblasti určení priorit nasazení JPO a řízení není možné jednou osobou.

Nasazení velkého počtu techniky u jedné mimořádné události, jako tomu bylo v případě lesních požárů, tornáda v Jihomoravském kraji, nebo u rozsáhlých požárů průmyslových areálů a hal:

■ Většinou se jedná o SaP ze 3. a Zvláštního stupně požárního poplachu. Logistické řízení je v režii KOPIS kraje a vše dozoruje NOPIS. Na místě mimořádné události je zřízen štáb VZ, který má svého člena pro **NASAZENÍ**. Požadavky na techniku a nasazení JPO jsou řešeny z místa cestou mobilního operačního střediska a cestou KOPIS. Většinou se jedná o složité rozhodovací procesy v oblasti určení nasazení speciální techniky a techniky, kterou JPO nedisponují, řízení není možné jednou osobou.

Nasazení velkého počtu JPO u jedné rozsáhlé mimořádné události, např. při povodních, COVIDu, nebo během války na Ukrajině:

■ Většinou se jedná o SaP z vyšších stupňů požárního poplachu na velké ploše území nebo na několika místech. MV-generální ředitelství HZS ČR realizuje ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací a podle požadavků krajů zajišťuje realizaci jejich požadavků. Jde o složité rozhodovací procesy v oblasti určení priorit nasazení JPO a speciální techniky (vrtulníky, centrální zásoby a prostředky Armády ČR).

Humanitární pomoc do zahraničí

MV - generální ředitelství HZS ČR v průběhu realizace poskytování humanitární pomoci stále spolupracuje s Ministerstvem zahraničních věcí, které zajišťuje např. komunikaci se zastupitelským úřadem, informace z postiženého státu, víza pro členy záchranné jednotky nebo víza pro doprovod materiální humanitární pomoci. Dále Ministerstvo zahraničních věcí zajišťuje protokolární předání humanitární pomoci.

Praktické zkušenosti s logistikou JPO v zahraničí:

Ukrajina: 27 humanitárních pomoci v souvislosti s válečným konfliktem, materiální pomoc

Moldavsko: velký příliv uprchlíků v souvislosti s konfliktem na Ukrajině, materiální pomoc

Složení materiální pomoci:

- Zdravotnický materiál a léky
- Trvanlivé potraviny a šatstvo
- Hasičská technika a vybavení
- Mostové konstrukce

Další příklady použití logistiky JPO v zahraničí:

- Požár v Řecku
- Výbuch v Libanonu
- Výbuch cisterny v Sierra Leone
- Zemětřesení v Haiti
- Záchrana osob z jeskyně Thajsko
- Ničivé zemětřesení v Indonésii

Praktické zkušenosti z oblasti logistiky v případě tornáda v Jihomoravském kraji:

- zasažená oblast o šířce 700 m a délce 26,5 km
- bylo nasazeno 556 jednotek požární obrany, 2963 ks požární techniky, 7541 hasičů

NEGATIVA

Velmi složitá orientace v místě zásahu, chybí budovy s číslem popisným.

Neprůjezdné komunikace.

Nedostatek statiků pro tento typ události.

Nevhodně vytipovaná místa pro deponie.

Velké množství dobrovolníků, které nelze uřídít.

Nedostatečné znalosti starostů v oblasti krizového řízení.

Četnost a délky porad VZ.

Stejnorodá strava.

POZITIVA

Obětavé nasazení příslušníků HZS JHM.

Složitě řízení velkého množství techniky a zasahujících.

Rozdělení území na sektory a bojové úseky.

Vyhlášení stavu nebezpečí hejtmanem JHM.

Mobilní operační středisko na místě zásahu.

Vlastní zajištění PHM – tankovací kontejnery a karty SSHR.

Nasazení moderní techniky.

K dispozici na místě mobilní autodílna.

Prostory pro materiální pomoc.

POZNATKY

Využívat operační jednotky.

Povolávat velitelské kádry z jiných krajů.

Nastavení pravidel pro vjezd do zasažené oblasti.

Komunikovat s občany – zejména sociální sítě.

Jasně nastavit strukturu řízení jednotlivých činností – technika, dobrovolníci, strava, pohonné hmoty.

Využívat mobilní BTS pro posílení signálu.

Využívat mapové podklady a letecký průzkum.

Využívat těžkou techniku AČR.

Zajistit dobrou evidenci všech důležitých činností a způsobených škod.

Zajistit chladicí boxy na stravu.

Požár v NP České Švýcarsko

Požár v Národním parku České Švýcarsko, který vypukl 24. Července 2022, zasáhl území o rozloze zhruba 1060 hektarů. Podle dostupných údajů je tak nejrozsáhlejším lesním požárem v ČR.

Celkový počet evakuovaných osob 532. Ošetřeno celkem 117 hasičů.

Nasazení SaP HZS ČR z celé republiky

Spolupráce v rámci Mechanismu civilní ochrany Unie

1. 8. 2022 – vyhlášena lokalizace požáru

12. 8. 2022 – vyhlášena likvidace požáru

V první fázi významné poskytnutí osobní pomoci dárců, zabezpečení stravy a pitného režimu, rozvoz na určená místa

Zasahovalo celkem:

6 vrtulníků z ČR

3 letadla Antonov LHS

2 Canadair z Itálie

2 vrtulníky Slovensko

1 vrtulník Polsko

2 x Air Tractor Švédsko

letecká výpomoc SRN

158 jednotek a 5407 hasičů,

z toho 2702 HZSČR a 2705 JSDHO

Ponaučení z 1. fáze humanitární odezvy na válku na Ukrajině:

Klíčová infrastruktura a interní systémové potřeby

Zuzana Stepanová, Jakub Šeda, Člověk v tísní

Prezentace od Zuzany Stepanové a Jakuba Šedy z neziskové organizace Člověk v tísní přináší hluboký pohled na humanitární odezvu na válku na Ukrajině, s důrazem na tři klíčové oblasti: infrastrukturu, interní systémové potřeby a roli soukromého sektoru.

V oblasti infrastruktury se objevují výzvy spojené s omezenými možnostmi vlečky, která byla zpočátku podporována RCL, ale následně převedena na ČD Cargo s potřebou koordinace a dispečinku na místě. Problémy vznikly při nakládce z kamionu do vlaku a nedostatečné kapacitě skladu u vlečky. Skladování se rozprostřelo ve více lokalitách, včetně HOPI Jažlovice, Zásilkovna, celního skladu České pošty, Malešic a Lovosic.

V časovém rámci se objevily výzvy spojené s pravidelnými odjezdy vlaků RegioJet, kde se připojovaly nákladní vozy za osobní vlaky. Příprava průvodních dokumentů čelila rozdílu mezi plánovaným a skutečným průběhem. Nedostatek zkušeného a dostatečně flexibilního personálu v infrastruktuře vedl k závislosti na ochotě pracovníků a ve snaze najít

vlastní personál. Problémy byly zaznamenány také v nedostatečně popsaném zboží, což vedlo ke zmatkům při přípravě nakládky a darování.

Ve snaze pomoci došlo k vyčerpání skladových zásob dodavatelů, kteří rychle vyčerpali své zásoby, což omezovalo schopnost poskytovat pomoc. Nedostatek vagonů na obou stranách (české i ukrajinské) vyžadoval překládku materiálu v Medyce. Často docházelo k modifikaci cílové destinace a způsobu doručení během přepravy.

Role soukromého sektoru se ukázala jako zásadní. Dodavatelé zboží prokázali vysokou ochotu zajistit potřebný materiál, a soukromý sektor utáhl celý projekt. Odbornost a služby soukromých firem byly poskytnuty téměř výlučně bezplatně.

V rámci interních inovací a ponaučení byly uplatněny čtečky čárových kódů, důraz byl kladen na kvalifikovaný personál a spolupráci se zkušenými partnery z privátního sektoru.

Celkově lze říci, že úspěšná humanitární odezva vyžadovala efektivní infrastrukturu, silnou spolupráci s privátním sektorem a neustálou inovaci a učení z vlastních zkušeností.

Zásadní roli sehrál privátní sektor, který projevil vysokou odbornost a stal se klíčovým hráčem celého projektu. Služby soukromých firem byly navíc poskytnuty téměř výlučně bez nároku na honorář.

Komparace: Poskytování humanitární pomoci Česko / Ukrajina

Josef Kolářek, ADRA

Příspěvek Josefa Kolářka z neziskové organizace ADRA se zaměřuje na srovnání poskytování humanitární pomoci v České republice a na Ukrajině s důrazem na logistiku a klíčové výzvy. Při čemž logistika je vnímána jako jeden z provázaných segmentů poskytování humanitární, a posléze rozvojové pomoci.

Zatímco v rámci České republiky ADRA řeší spíše krátkodobé mimořádné události, které organizace personálně zvládá pokrýt z dobrovolnických kapacit, v případě Ukrajiny si pracovníci uvědomili, že problém bude dlouhodobý. Proto byla v rámci organizace nově zřízena pracovní pozice **logistik/logistička**.

Fáze okamžité pomoci:

27.2. 2022 cesta na Ukrajinu a hledání vhodných skladovacích a distribučních kapacit (network – Rumunsko, Polsko, Slovensko)

4.3. 2022 první kamion (týdně 2-3 kamiony až do konce září t.r.)

nově zřízená pracovní pozice ADRA CZ – logistik/čka

na Ukrajině spolupráce s WFP – skladové kapacity a doplňování komodit (prioritně dětská výživa a specifické druhy potravin)

evakuace ze zasažených oblastí

Hlavní témata poskytování humanitární pomoci

- přeprava potravin a zdravotnického materiálu
- evakuace lidí ze zasažených oblastí (osamělí senioři a lidé s disabilitou) - nákup mikrobusů
- brikety a palivo v kontaktní linii - nízké teploty
- velkokapacitní elektroagregáty - náročná instalace, nedostatek techniků
- voda – vrty a sanace zdrojů pitné vody a odpadních systémů, poničená infrastruktura

Pracovníci české pobočky zahájili své působení cestou na Ukrajinu 4 dny po vypuknutí konfliktu. Vzhledem k tomu, že ADRA je networkovou organizací, působící po celém světě, probíhá koordinace činnosti mezi pobočkami prostřednictvím Emergency reponse teamu. Z ČR, Polska a Slovenska je zavážena pomoc do Užhorodu a Mukačeva .

Ukrajinská pobočka Adry funguje na Ukrajině již od roku 2012. První vlna napadení Ukrajiny na Donbase přinesla pracovníkům zkušenosti s evakuací a umožnila poměrně rychlý nástup do projektu. Do prosince 2023 se organizaci podařilo evakuovat přibližně **29 000 lidí**.

V rámci humanitární pomoci na Ukrajině byla poskytnuta podpora základních životních potřeb na hraničních přechodech a pro vysídlené osoby. Organizace se zaměřila především na osamělé seniory a osoby se sníženou mobilitou.

Logistika zahrnovala **58 kamionů** s humanitární pomocí.

Evakuace byla realizována nákupem evakuačních autobusů, přičemž celkem bylo evakuováno více než **15 000 lidí**.

Ostatní formy pomoci zahrnovaly podporu kolektivních center pro vysídlené, distribuci potravin a finanční pomoci a dodávky generátorů a topných zařízení.

Mezi nejnáročnější výzvy, se kterými se ADRA potýká, patří **nefunkční koridory, zadržování pomoci lokálními autoritami, nedostatek paliva a omezené personální kapacity**. Palčivým tématem je pak naprosté nerespektování humanitárních principů ze strany ruských útočníků.

Logistika Českého červeného kříže: První týdny konfliktu

Co jsme se naučili (nejen z logistiky)

Richard Smejkal, Český červený kříž

Český červený kříž spolupracuje s ukrajinským od roku 2014. Vzhledem k situaci na východě Ukrajiny forma humanitární pomoci probíhá formou podpory schopnosti reakce místní zdravotníků na vzniklý ozbrojený konflikt. V prosinci 2021, ještě před vznikem války, ukrajinský ČK predikoval černý scénář a požádal o dodání speciálních traumasetů pro bojové podmínky, neprůstřelné vesty a ochranné přilby. Za podpory českého MZV dorazila první dodávka pomoci do Charkova již 14 dní před válkou, další část materiálu dorazila druhý den války.

Český červený kříž ve své pomoci Ukrajině cílí zejména na zdravotníky, kteří zůstali na frontové linii - buď, aby ošetřovali raněné, nebo poskytovali běžnou lékařskou péči civilnímu obyvatelstvu, které zůstalo na místě.

Pro tyto účely ukrajinský ČK vybudoval **22 jednotek rychlé zdravotnické reakce**. Jedná se o speciální týmy složené celkem z 500 dobrovolníků, kteří mají zdravotnické minimum potřebné pro operace v terénu a operují na frontové linii.

Zde slouží buď jako převoz raněných ve frontovém režimu, nebo zdravotnická funkční síla, která poskytuje zdravotnickou péči civilnímu obyvatelstvu. ČK působí také blízko jediného hraničního přechodu s Ruskou federací, který slouží pro přechod civilistů. **Jedním z nesnadných úkolů je tak zajistit bezpečí těchto pracovníků.**

 # Bezpečnost (všech) na prvním místě
Jedním z důležitých poučení z konfliktu je, že v případě zhoršování bezpečnostní situace, kdekoli na světě, je dobré připravovat se na nejhorší a dopředu pro zdravotníky zajišťovat ochranné prvky. Zboží jako profesionální bílé přilby s červeným křížem, nebo zdravotnické neprůstřelné vesty jsou v prvních minutách války kriticky nedostatkovým zbožím. Kromě bílých přileb a vest ČČK nechal vyrobit přes 5000 jednoduchých traumasetů.

 # Mobilita jako klíč a na multifunkčnosti záleží
Další velkou výzvou se stalo zajištění mobility zdravotníků v terénu a usnadnění převozu raněných.

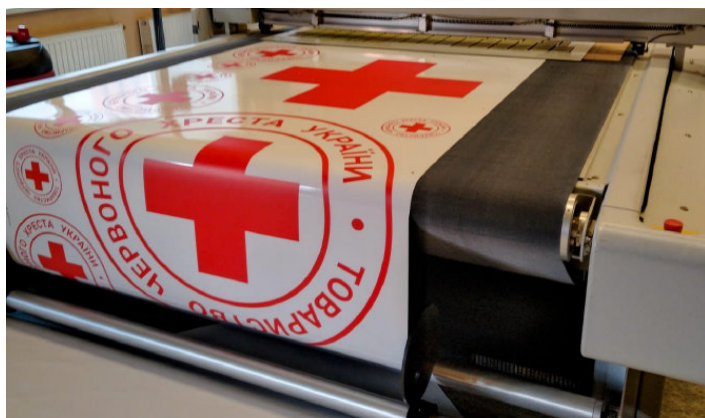
Vzhledem k tomu že sanitka je ve válce velmi drahým, spotřebním zbožím, osvědčily se jednoduchá nízkoprofilová vozidla zakoupená v bazaru, která byla upravena tak, aby, aby kapacitně odvezly 1 tunu, 6 záchranářů, 2 ležící pacienty, případně 10 lidí v případě evakuace. Improvizované řešení se ukázalo být velmi efektivní a zachránilo životy mnohých.

Stejně tak se osvědčila darovaná vozidla pražské záchranné služby, tzv. srdce Prahy. Velkokapacitní vozidlo je v případě potřeby schopné přepravit 8 ležících pacientů na kyslíku, nebo 15 raněných.

Bude stačit půl tuny samolepek?

Dalším důležitým prvkem, který bylo třeba zajistit pro ukrajinský ČK byly dostatečně typograficky chráněné samolepky se znakem ČK.

Vzhledem k tomu, že použití červeného kříže je s ohledem na principy nestrannosti a neutrality limitováno zákonem, je k jeho použití nutné mít povolení.

Disponovat jím mohou pouze zdravotnické jednotky armády, Červený kříž a Mezinárodní výbor červeného kříže, případně jednotky, kterým to v dané chvíli stát povolí. Jedná se především o sanitní vozy, nebo nemocnice, které přechází do válečného režimu.

Spojení je základ

V době konfliktu je spojení základ. Pro tyto účely se osvědčily geolokační softwary umožňující sledovat lidi, vozidla a drahé vybavení.

Černé scénáře realitou

Jeden z takových naplněných černých scénářů byl případ vyrabovaných nemocnic v okupačním pásmu. Palčivým problémem se staly především chybějící chirurgické nástroje - vybavení, na které jsou dlouhé dodací lhůty a v bojových podmínkách se těžko shání. ČČK byl na podobný scénář připraven a již v předválečné fázi zajistil pro zdravotníky modré batohy vybavené chirurgickými sety.

Pre-logic prepositioning

Strategie přípravy na humanitární krize v dobách klidu.

Sklady jsou zasobovány dopředu, kdy je doprava výrazně levnější.

Červený kříž disponuje celosvětově několika sklady, kde se dopředu shromažďuje materiál, který lze okamžitě využít v případě nově vzniklých humanitárních krizí.

3D tisk na humanitárních misích

Silvestr Tkáč, Lékaři bez hranic

Lékaři bez hranic poskytovali během pandemie Covid-19 pomoc v 82 zemích. Dnes mají přes 500 projektů ve více než 70 státech a regionech. Více než 55 % všech projektů se nachází v zemích, nebo regionech s nestabilní bezpečnostní situací.

Díky pravidelné podpoře soukromých dárců mohou kdekoliv na světě jako jedni z mála otevřít projekt do 48 hodin. Dodnes se věnují léčbě tuberkulózy, cholery, nebo žloutenky. Mezi jejich principy patří neutralita, nestrannost a nezávislost.

3D tisk umožňuje Lékařům bez hranic řešit problémy s **logistikou** a dodávkami důležitých komponentů do nemocnic a laboratoří. V mnoha případech trvá týdny až měsíce, než se podaří doručit náhradní díl nebo vybavení na misi.

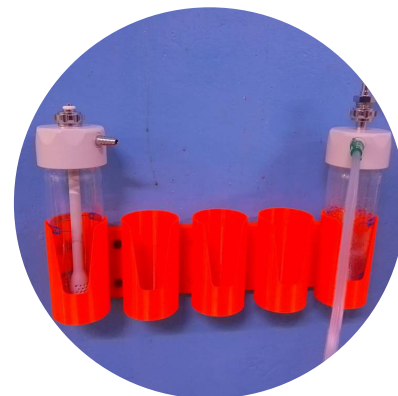
3D tisk se ukazuje jako velmi rychlé a efektivní řešení - např. v případě držáků na zvlhčovače vzduchu v dětské nemocnici v Sierra Leone byly potřebné díly vymodelovány a vytvořeny během 1 dne.

držáky na zkumavky

vývod vzduchu z anestetického
zařízení splený lepicí páskou

dětská nemocnice v Sierra Leone,
držáky na zvlhčovače vzduchu

Klíčovým aspektem se tak stává **improvizace**, protože na misích často není možné získat konkrétní díl, stejně tak **specifický kontext** misí vyžaduje často díly, které nejsou běžně dostupné na trhu. Důležité je zdůraznit, že zatím **nejsou tisknuty kritické díly, u kterých např. v případě zlomení hrozí ohrožení života, a zařízení, která jsou v přímém kontaktu s pokožkou pacienta.**

Přechod k využívání 3D tisku přináší několik výhod:

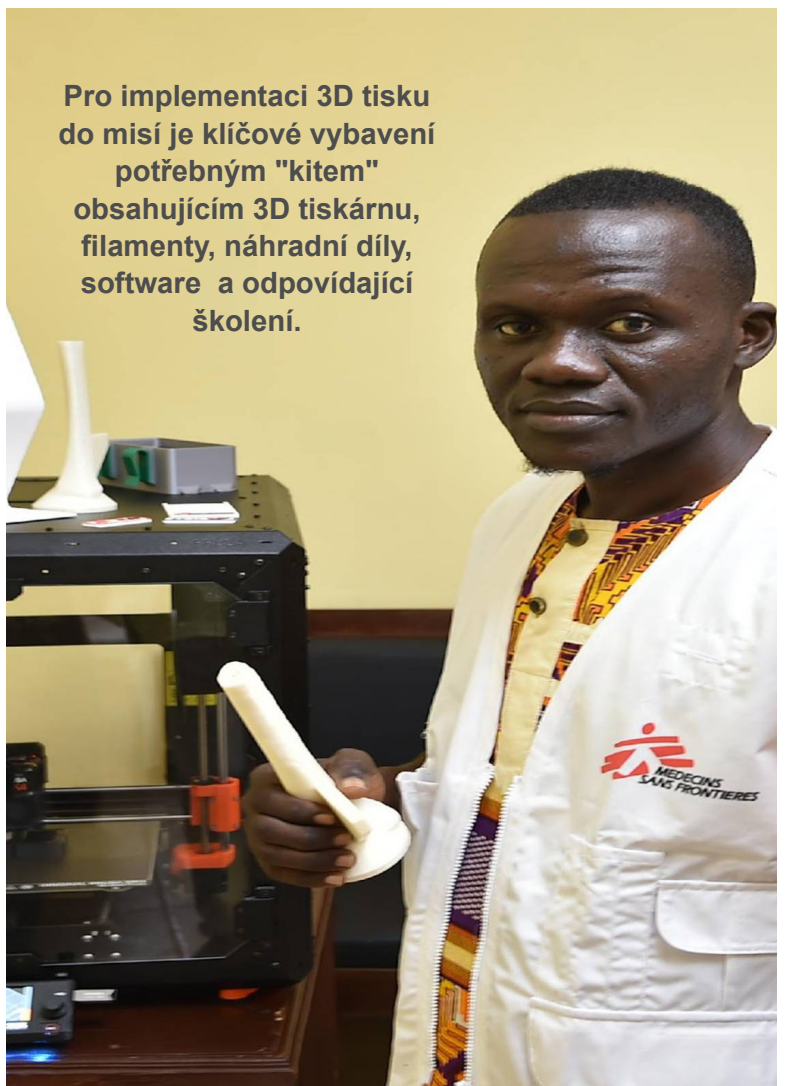
■ Výroba probíhá přímo na místě, což je obzvláště důležité v aktuálních misích v Sierra Leone a Jižním Súdánu. Konkrétním příkladem je uprchlický tábor na pomezí Súdánu a Jižního Súdánu, který je po většinu roku díky zaplaveným cestám přístupný pouze letecky. 3D tiskárna umožňuje kolegům rychle řešit praktické problémy.

■ K 3D tisku není potřeba žádná forma. Proto technologie umožňuje výrobu velice konkrétních, personalizovaných dílů, což výrazně zvyšuje flexibilitu a efektivitu lékařských operací. Zároveň lze objekty snadno obměňovat a přizpůsobovat konkrétnímu pacientu.

■ Ovládání 3D tisku je relativně jednoduché, což umožňuje praktické využití i méně zkušeným uživatelům. Zároveň se tím otevírá prostor pro zvýšení inovačního potenciálu pracovníků na misích, včetně možnosti tisku pro zábavu (print-for-fun).

Jednou z velkých výzev je samotné šíření povědomí o 3D tisku a jeho potenciálu v humanitárních misích. **Jedním z cílů Lékařů bez hranic je tak vytvoření platformy pro vzájemné sdílení know-how a konkrétních zkušeností s 3D tiskem napříč zeměmi.**

Jak dostat 3D tisk na mise: Organizace spolupracuje s firmami Prusa Research a Autodesk. Probíhá školení a identifikace tisknutelných dílů přímo na místě. Existuje také **repositář 3D tištěných dílů**, který usnadňuje sdílení a výměnu informací. Důležitá je také **podpora na dálku a aktivní zapojení odborné komunity.**

Odborná příprava a informační podpora jednotek požární ochrany v oblasti logistiky

plk. Ing. Miroslav Lukeš, Hasičský záchranný sbor ČR

Prezentace plk. Ing. Miroslava Lukeše, Ředitele odboru OOB a KŘ, MV-GŘ HZS ČR, se zaměřuje na odbornou přípravu a informační podporu jednotek požární ochrany (PO).

Co se týče odborné přípravy jednotek, probíhá na několika úrovních. Každý rok je vydáván plán odborné přípravy, který přechází z Generálního ředitelství na jednotlivé kraje a rozpracovává se do jednotek. Stanovuje základní témata. Každá jednotka si plán rozpracovává do svých kalendářů a plánuje jednotlivá školení.

Kromě tohoto pravidelného školení existuje mnoho dalších kurzů k získání odborné způsobilosti, nebo pro získání určité specifické znalosti. Tyto kurzy probíhají na úrovni profesionálních i dobrovolných hasičů.

Kurzy na získání odborné způsobilosti jsou klíčovou součástí, zahrnující školení pro nováčky (NOV) a základní operativní požárníky (ZOP), kurzy pro strojníky – Z, a výcvik v oblasti odborné přípravy odboru OOB a KŘ. Kurzy pro jednotky Sboru dobrovolných hasičů (SDH) obcí zahrnují výcvik pro velitele, strojníky, techniky strojní služby a techniky operačního obvodu.

Specifika logistiky u zásahů jednotek PO

Podpora činnosti jednotek:

Strojní služba
(pohonné hmoty, opravy, obsluha)

Stanovení dopravních tras, čerpání
pohonných hmot, shromaždiště...

Zajištění komfortu zasahujících
(odpočinek, strava, střídání)

Podpora spolupracujících subjektů:

Informační podpora
Řízení činnosti na místě zásahu

Humanitární pomoc:

Příjem a výdej materiální pomoci
(evidence, sklady, manipulace)

Co se týče odborné přípravy u hasičů se vztahem k logistice, seznámení se základy logistiky probíhá především ve 3 kurzech:

- Nástupní odborný výcvik / Základní odborná příprava.
- Strojnický kurz.
- Ochrana obyvatelstva a krizové řízení - základy humanitární logistiky.

Co se týče SDH obcí, probíhají tyto kurzy:

- Velitelé, strojníci.
- Technik strojní služby - nadstavba strojníků.
- Technik ochrany obyvatelstva - poskytování humanitární materiální pomoci.

Nezbytnou součástí logistické přípravy jsou cvičení složek IZS.

Při zásazích jednotek jsou využívány informační systémy, jako jsou KOPIS a NOPIS, ve spolupráci se štáby VZ, štáby HZS krajů, štáby GŘ, krizové štáby ORP a krajů a ÚKŠ. V přípravné fázi jsou důležité databáze OOB a ISKŘ s modulem humanitární pomoci.

Pro podporu spolupráce a rozvoje znalostí v oboru je důležité sdílení zkušeností s humanitárními partnery,

pořádání odborných kurzů logistiky pro příslušníky HZS ČR, aktualizaci operačních postupů a udržování osobních kontaktů. Události posledních let ukazují, že je nezbytně nutné koordinovat a budovat funkční spolupráci s neziskovým sektorem.

Tímto způsobem je zajištěna neustálá profesionalizace a připravenost jednotek požární ochrany na různorodé výzvy a nové situace.

po tornádu, záběry pořízené na Hodonínsku, červen 2021